

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА
ЕВРОСИСТЕМА

СТАНОВИЩЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

от 10 ноември 2010 година

относно ограничаване на плащанията в брой

(CON/2010/79)

Въведение и правно основание

На 4 октомври 2010 г. Европейската централна банка (ЕЦБ) получи искане от Министерството на финансите на България за становище относно Законопроект за ограничаване на плащанията в брой (наричан по-долу „законопроекта“).

ЕЦБ е компетентна да даде становище на основание член 127, параграф 4 и член 282, параграф 5 от Договора за функционирането на Европейския съюз и второто и петото тире на член 2, параграф 1 от Решение на Съвета 98/415/ЕО от 29 юни 1998 г. за консултирането на националните власти с Европейската централна банка по отношение на проектите за законодателни разпоредби¹, тъй като законопроектът се отнася до средствата за плащане, платежните системи и системите за сетенмент. Управителният съвет прие настоящото становище съгласно изречение първо на член 17.5 от Процедурния правилник на Европейската централна банка.

1. Цел на законопроекта

1.1 Законопроектът има за цел да ограничи плащанията в брой в България до 5 000 лева (приблизително 2 557 евро) или до равностойността им в чуждестранна валута. Плащанията на стойност равна на или надвишаваща 5 000 лева следва да се извършват или чрез превод или внасяне по платежна сметка. Също така, с цел избягване на заобикалянето на това ограничаване, законопроектът предвижда, че отделни частични плащания в брой по една парична договорна престация трябва също да се извършват чрез превод или внасяне по платежна сметка, ако паричната договорна престация е равна на или надвишава 5 000 лева². Тази забрана се прилага еднакво както за физически лица, така и за юридически лица, като единственото разграничение е в разликата на глобата, която се налага в случай на неизпълнение³. Освен това, законопроектът изменя Кодекса на труда на България, като

1 ОВ L 189, 3.7.1998 г., стр. 42.

2 Виж член 1 от законопроекта.

3 Виж член 2 от законопроекта.

урежда, че трудовите възнаграждения се изплащат само по платежната сметка, посочена от служител или работник, при условие, че в мястото, където този служител или работник живее или работи, има доставчици на платежни услуги⁴.

- 1.2 Съгласно мотивите, широкоразпространената практика на неотчитане на паричните потоци за целите на счетоводството представлява основен проблем за икономиката на България. Понастоящем се използват плащания в брой за изпълнение на сделки с участието на юридически и физически лица и за изплащане на трудови възнаграждения. В резултат на това се избягва внасянето на данък и се плащат по-ниски вноски за социални осигуровки и пенсии. Поради това, приемането на законопроекта има за цел да увеличи значително националните приходи и да съдейства за свиване на сивата икономика в България.
- 1.3 Освен това, въвеждането на ограничаване на плащанията в брой е насочено към установяване на по-строги мерки, съобразени с особеностите на ситуацията България, за успешно справяне с риска, свързан с изплащането на големи суми в брой, съгласно съображение 18 от Директива 2005/60/ЕО⁵.
- 1.4 В мотивите се изтъква по-нататък, че банковият сектор в България е изградил широка клонова мрежа, която ще бъде в състояние да обработва увеличения обем на безкасови плащания след приемането на законопроекта.

2. Специфични забележки

- 2.1 ЕЦБ отбелязва, че правото на Съюза регламентира единствено ограниченията за плащания в брой в евро⁶. Въпреки това, от съображения за съгласуваност, ЕЦБ счита за подходящо да се направи оценка на разпоредбите на законопроекта съгласно съответните практики на Евросистемата.
- 2.2 В тази връзка ЕЦБ отбелязва, че законопроектът е в съответствие с правото на Съюза⁷ и по специално със съображение 19 от Регламент № 974/98 на Съвета, което посочва, че „ограниченията за плащания в банкноти и монети, наложени от държавите-членки по обществени съображения, не са несъвместими със статута на законно платежно средство на евробанкнотите и монетите, при условие че други законни средства за изплащане на парични дългове са на разположение“. ЕЦБ потвърждава наличието на други такива законни средства в България. ЕЦБ отбелязва също, че забраната за плащания в брой на стойност

⁴ Виж § 3 от Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта.

⁵ Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризъм (ОВ L 309, 25.11.2005 г., стр. 15).

⁶ Виж съображение 19 от Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 г. относно въвеждането на еврото (ОВ L 139, 11.5.1998 г., стр. 1).

⁷ Виж параграф 5 от Становище CON/2002/24, повторен в параграф 2.3.2 от Становище CON/2010/36.

равна на или надвишаваща 5 000 лева не засяга статута на левовите банкноти на законно платежно средство⁸.

- 2.3 Накрая, ЕЦБ потвърждава, че целите на законопроекта за: i) справяне с недостига на национални приходи, особено във време, когато държавите-членки се призовават да въведат необходими мерки за фискална консолидация; ii) ограничаване на сивата икономика; и iii) прилагане на по-строги мерки срещу изпирането на пари, съобразени със ситуацията в България, се квалифицират като обществени ползи, които имат по-голямо значение от въздействието на ограничаването на плащанията в брой съгласно законопроекта. Поради това ЕЦБ счита, че ограничаването на плащанията в брой с левови банкноти и монети е пропорционално на преследваните цели.

Настоящото становище ще бъде публикувано на уебсайта на ЕЦБ.

Съставено във Франкфурт на Майн на 10 ноември 2010 година.

[подпис]

Председател на ЕЦБ

Jean-Claude TRICHET

⁸ Статутът на лева като законно платежно средство е установен в член 24 и член 25, алинея 2 от Закона за Българската народна банка, обнародван в Държавен вестник, брой 46 от 10 юни 1997 г.